

L'ARADA[®]
CREATIVITAT
SOCIAL

larada.net

L'ARADA, CREATIVITAT SOCIAL

L'ARADA, Creativitat Social, és una iniciativa de l'economia social especialitzada en la promoció i desenvolupament local de zones rurals i barris desfavorits, des d'una vessant integral o des d'àmbits específics (cultural, social, econòmic, ambiental i de la comunicació). En el context econòmic i social actual la situació de risc de determinats col·lectius i àrees, principalment

rurals i industrials, s'ha agreujat. L'Arada ofereix serveis de promoció local i desenvolupament comunitari. La dinamització i activació parteix de generar i acompanyar processos de reflexió, proposta d'acció i empenedoria de projectes socials, culturals i empresarials que activin, integrin i resolguin conflictes des de la creativitat social i la mobilització de recursos locals. Entre aquestes

accions trobem accions de caràcter cultural (potenciació de la identitat positiva), social (creació de xarxes de suport i de promoció) i ocupacional (acompanyament en la creació de projectes empresarials des del desenvolupament endogen). Tots ells des dels diferents agents del territori o comunitat (ciutadans, entitats, administracions i empreses) i des del reconeixement mutu i la social.

EN QUÈ TREBALLEM?

Partint de la necessitat d'intervenció, i des de metodologies participatives, es desenvolupen projectes que es construeixen des de la diversitat social i a través de la creació de xarxes locals de col·laboració. Alguns exemples en són la promoció ocupacional de les dones en l'oferta de serveis a les persones, la promoció turístico-cultural col·lectiva d'un territori, o la recuperació de la memòria popular com a eina d'intervenció social i promoció cultural. Això ens permet que els projectes es desenvolupin sempre adaptats al territori, a la seva identitat, metabolisme i realitat.

Eines per a la planificació i desenvolupament comunitari en base metodologies participatives.

- Intervencions comunitàries per a l'empenedoria social i creació i enfortiment de xarxes socials
- Intervencions comunitàries en àrees rurals i barris.
- Intervencions comunitàries des de projectes d'empenedoria i projectes a través d'expressions artístiques.
- Serveis de negociació en conflictes (ambientals, territorials, socials)
- Diagnòs participatives i plans d'acció a partir d'un conflicte (participació com a eina de mediació i resolució de conflictes)
- Investigació i anàlisi de conflictes territorials (anàlisi de xarxes)
- Elaboració de plans i programes per a la inserció de col·lectius de risc, en especial de dones.
- Plans de dinamització i sensibilització per a la participació ciutadana (tallers de devolució creativa, organització d'actes al territori, ...).
- Processos de creació i execució de plans estratègics i sectorials.
- Processos de diagnòs comunitàries i territorials (diagnòs estratègiques, agendes 21, pla de barris, etc.).
- Elaboració de plans d'acció integral i sostenible (PAIS).

Assessorament i disseny de processos de participació-acció.

- Assessorament tècnic en processos de participació ciutadana.
- Tallers sobre tècniques de participació-acció.
- Disseny i dinamització de tècniques participatives: tallers de diagnòs, de visions de futur, d'elaboració de plans d'acció, d'implementació de plans d'acció.
- Assessorament tècnic en disseny de projectes d'intervenció social i cultural a través de les expressions artístiques.

Altres

- Anàlisi i interpretació de dades quantitatives i estadístiques.
- Gestió de plans de desenvolupament local (redacció, assessorament i implementació de plans).
- Serveis de dinamització sociocultural i comunitària.
- Formació i assessorament en dinàmiques i treball associatiu.
- Serveis en disseny gràfic i campanyes de comunicació.

PONÈNCIES

- 2007 — Col·laboracions amb l'assignatura de política agrària de la Universitat. Politècnica de Barcelona.
- 2008 — Participació al VII Congrés Internacional de Desenvolupament Rural com a ponència. "Desenvolupament comunitari i sostenible al Solsonès"
- 2008 — Col·laboracions amb l'assignatura de política agrària de la Universitat. Politècnica de Barcelona.
- 2009 — Participació en el Màster de Participació de la UAB
- 2010 — Participació en el Màster de Polítiques de Gènere (UdL)
- 2010 — Participació al Congrés de Desenvolupament Rural -CTFC- "Desarrollo local y el Plan de Acción integral del Solsonès".
- 2012 — Participació en el Màster de Participació de la UAB
- 2012 — Participació a les Jornades de Desenvolupament comunitari com a ponents (Departament de Benestar Social i Família)
- 2013 — Ponència sobre intervenció en dones en l'àmbit rural (DIBA, ICD).
- 2013 — Ponència sobre la comunicació en les intervencions comunitàries (Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària)
- 2014 — Participació al Congrés del món de la Masia

PUBLICACIONS

- Territori de Masies, Paisatge, Biodiversitat, i Món Rural al Baix Solsonès. (2014)
- Participació en la publicació anual del MARM (2010). En bones pràctiques estatals en Desenvolupament rural en atenció a les persones grans, com a representant de catalunya.
- Publicació del Projecte Molsa 2010 (Llibre i Documental DVD)
- Publicació del PAI del Solsonès. 2009 (Llibre 3 volums)
- Guia d'entitats del Solsonès. 2009 (Llibre)
- Territori de Masies, Patrimoni i Cultura al sud del Solsonès. 2012 (Llibre)
- Projecte Molsa. Recull fotogràfic anys 20. 2012 (CD interactiu)
- Quaderns de viatge, memòria popular en Super 8 mm. 2013 (DVD 34 pel·lícules inèdites)
- Inventari de gegants i capgrossos del baix solsonès. 2013 (CD Interactiu + Poster)
- Reporter@s de Calaf: recuperación de la memoria del comercio de barrio. El audiovisual como herramienta de dinamización en contextos rurales de Cataluña. Revista CIC (Centre Investigacions Sociològiques), Quadern de bones pràctiques

RECONeixEMENTS I PREMIS

Premi Josep Maria Rueda i Palenzuela 2011, de la diputació de barcelona, de caràcter bianual i d'àmbit estatal, d'innovació en l'acció comunitària i pel foment de processos participatius, d'organització de la comunitat i enfortiment del teixit social. Projecte "ACTUA"

Participació des d'Espanya en el Programa Europeu "*Clearing Participation – Active Citizenship For Sustainable Democracy*", (2011/2012), de capacitatció en intervenció social i creació d'una xarxa europea de professionals a Grècia, Espanya i Portugal.

Premi a la excel·lència en innovació en dones rurals 2010, del MARM, pel projecte Dones i Gent Gran.

Premi a projectes socials any 2007, Obra Social Caixa Sabadell, pel projecte Espais.

Premi a projectes socials any 2009, per a projectes d'atenció social de l'Obra Social Caixa Sabadell, pel projecte de Dependència.

Premi a projectes culturals any 2009, Obra Social Caixa Sabadell, pel projecte de Varietats Locals de Plantes Cultivades.

2on Premi Federico Mayor Zaragoza 2013. UNESCO. Pel projecte "ACTUA: Implementació participativa del Pla d'Acció Integral (PAI) del Solsonès" (per a la innovació en la transformació social).

20n Premi Josep Maria Rueda i Palenzuela 2011, de la diputació de barcelona, de caràcter bianual i d'àmbit estatal, d'innovació en l'acció comunitària i pel foment de processos participatius, d'organització de la comunitat i enfortiment del teixit social. Projecte "Territori de Masies"

COM TREBALLEM

—
DESENVOLUPAMENT DE PROJECTES, ACCIONS:

→
CULTURALS

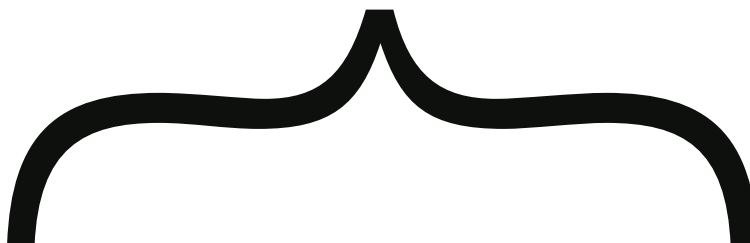
- Memòria Popular
- Cultura Popular (Aula Gegantera)
- Coneixement Popular
- Associacionisme

→
SOCIALS

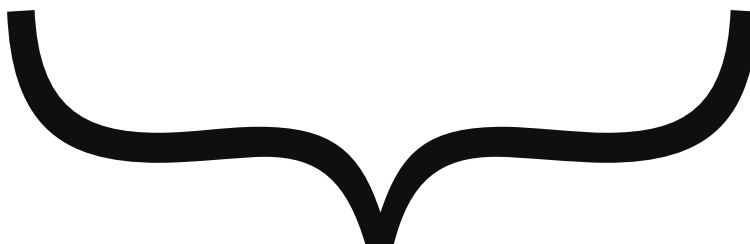
- Dinamització de col·lectius desfavorits.
- Dona, gent gran.

→
OCUPACIONALS

- Turisme Cultural.
- Varietats Locals.
- Servei a les persones.

 INTERVENCIONS COMUNITÀRIES

—
Dinamització.
Art comunitari
(projecte imatge i so, ...)
Comunicació gràfica

—
Treball especial amb col·lectius de risc.

—
Treball especial en ecologia i agricultura.

—
Dinamització de grups i assessorament en projectes col·lectius (organització, seguiment, mobilització, finançament, etc)

Retorn reflexiu/creatiu de la informació generada.
Comunicació escrita
Comunicació online
Art comunitari

**CAMÍ
RECORREGUT
FINS ARA**

Projecte Espais

PLANIFICACIÓ I DESENVOLUPAMENT COMUNITARI

—
Gener 2007 - Febrer 2009
Projecte ESPAIS

MOTIVACIÓ

El projecte ESPAIS és un procés participatiu que neix de la inquietud dels membres de l'Arada per a la **cerca d'alternatives de desenvolupament rural** i de la recuperació de la **responsabilitat col·lectiva** en el devenir de la realitat territorial i comunitària del lloc on vivim.

És doncs un procés d'intervenció psicosocial que alhora cerca la reflexió dels habitants del Solsonès sobre el "COM ESTEM" —que es correspon a la fase 1 "Diagnosi socioambiental participativa"—, "COM ENS AGRADARIA ESTAR" —fase 2 "Visions de futur"— i el "QUÈ PODEM FER PER ARRIBAR-HI" —fase 3 "Elaboració del Pla d'Acció Integral"—.

Amb aquestes pretensions, al gener del 2007 l'associació inicia la redacció del projecte i la cerca de finançament i es presenta a la ciutadania mobilitzada al mes de juliol del 2007. El procés pròpiament participatiu s'iniciarà el setembre del 2007.

La 'novetat' que suposa que un procés de planificació i intervenció en el món rural es basi en les premisses anteriors, fa possible la col·laboració de la Fundació del Món Rural en el procés. Aquesta institució entén el projecte ESPAIS com un **projecte pilot en la definició d'estratègies de desenvolupament rural** i pretén posar a prova una metodologia innovadora per a la intervenció i dinamització de la població rural.

En el període de cerca de recursos són múltiples els recolzaments que rebem de diferents entitats que avalen el projecte i ens animen a tirar-lo endavant. A banda de nombroses entitats i individualitats del territori, mencionar: L'Observatori Internacional de Ciutadania i Medi Ambient (CIMAS); la Càtedra de la UNESCO de Sostenibilitat; el Centro de Desarrollo Rural de la Universitat de Saragossa (Cederul) ; el Centre d'Estudis Rurals i Agricultura Internacional (CERAI); Ignasi Aldomà geògraf i sociòleg expert en la problemàtica rural, de la Universitat de Lleida; Martí Boada, Membre del Comitè Espanyol del PNUMA (Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient); Louis Lemkow, director de l'institut de Ciència i Tecnologia Ambiental, UAB; REDR, Red Española de Desarrollo Rural; Fundació Terra; Fundació del Món Rural; Fòrum Ambiental; Centre per la Sostenibilitat Territorial (CST); Fundació CREDA, Fundació IVIFA; i Veterinaris Sense Fronteres.

RESUM DEL PROJECTE

Emmarcat en el projecte ESPAIS s'ha elaborat una **diagnosi socioambiental participativa** —resultat de la fase 1-, s'ha consensuat un **escenari desitjable per al món rural del Solsonès** —resultat de la fase 2— i s'ha definit un **Pla d'Acció Integral (PAI)** —resultat de la fase 3— que permet transformar la diagnosi en la direcció de l'escenari consensuat així com cercar formes organitzatives per a la implementació del PAI.

Els grans objectius que persegueix el Pla d'Acció resultant són garantir l'accés a serveis bàsics, reestructurar l'economia local per fer-la més autònoma i diversificar llocs de treball, fomentar la identitat col·lectiva i integrar els col·lectius de risc (dones, joves, gent gran i nouvinguts). Actuant sobre aquest grans eixos el PAI hauria de permetre reconvertir episodis d'èxode rural i garantir la cohesió social i territorial de la comarca.

A banda dels resultats anteriors, el projecte deixa al territori resultats no quantificables com l'inici de la mobilització dels actors del territori per a què actuïn col·lectivament i transformin la realitat cap a situacions més desitjables.

Pla d'Acció Integral
del Solsonès

**PROJECTE ACTUA:
IMPLEMENTACIÓ
PARTICIPATIVA DEL
PAI DEL SOLSONÈS.**

—
**Desembre 2008 -
Gener 2010
Projecte ACTUA**

En quant a la organització del treball, dir que aquesta s'ha basat en el **treball en comissions**. A banda de la comissió tècnica i la de seguiment, l'espina dorsal del projecte ha estat el treball en els **Tallers de Participació** i la **Comissió Grup Motor**, ambdues comissions formades per gent del territori.

Paral·lelament al treball en comissions s'han destinat molts esforços als actes de **sensibilització i motivació** per a la participació i reflexió-acció col·lectiva. Entre aquests destacar: la organització de diferents jornades que pretenien tractar temes sensibles com la situació de la dona rural, el paisatge, la identitat rural, o l'individu com a actor polític, econòmic i social; la celebració d'actuacions teatrals —en col·laboració amb la companyia LAP-SUS ESPECTACLES—; la organització de diferents exposicions al territori; i, amb l'objectiu d'arribar a diferents estrats de la població, el treball amb joves i adolescents. En aquest últim cas es va treballar amb les escoles de primària de la comarca. D'aquesta tasca n'han sorgit 12 baralles de cartes que presenten al seu revers dibuixos que il·lustren com els més petits veuen la comarca i com la voldrien d'aquí a 10 anys. També s'han fet dinàmiques de reflexió sobre el desenvolupament rural desitjable a l'ECA d'Olius i a l'Agrupament Escolta Pare Claret.

Emmarcat també en els actes de sensibilització i motivació, i entenent que la informació resultant del treball en les diferents comissions ha de ser circulant i constantment avaluada per la població, els resultats de cada fase han estat plasmats en 10 publicacions que es distribuïen a totes les llars de la comarca.

MOTIVACIÓ

La present proposta neix arran del Projecte ESPAIS, que culmina amb una intervenció en el territori de prop de 2 anys i amb un Pla d'Acció Integral del Solsonès (PAI del Solsonès) construït col·lectivament.

Una de les inquietuds més importants que tenim des de l'Arada és que els processos que resulten en un Pla d'Acció no acabin en un projecte que tan sols roman com a bon record de l'experiència plasmat en un document escrit aparcat en algun calaix.

Per aquest motiu, des d'Arada hem cercat des del començament possibles vies que permetessin, una vegada finalitzat el procés de definició del model a seguir, continuar treballant de manera col·lectiva i participada en la implementació de les propostes. Aquesta és la finalitat del projecte **IMPLEMENTACIÓ PARTICIPATIVA DEL PAI DEL SOLSONÈS** que s'iniciarà al desembre del 2008 i finalitzarà al juny del 2009.

El projecte té l'objectiu específic d'**iniciar** la implementació del PAI i sobretot motivar perquè aquest procés tingui continuïtat. En aquest sentit en el present projecte es prioritzarà la implementació d'aquelles accions més **motivadores**, funcionant aquestes com a catalitzadores de l'assoliment dels objectius de l'Arada i del projecte en qüestió: la cerca de la responsabilitat col·lectiva en el devenir del territori i en defini-

tiva de la mobilització social per l'acció col·lectiva amb la intenció de millorar la realitat.

Amb la implementació participativa del PAI participem en la recuperació de la percepció de l'individu com a actor polític, econòmic i social que és. Alhora creiem que la implementació participativa té sentit tenint la convicció que si la ciutadania és qui na rebrà els efectes de la implementació de les accions, aquesta ha de ser un actor actiu per poder decidir com l'afectaran, en quina mesura i com hi vol intervenir.

RESUM DEL PROJECTE

El projecte es basa en el **treball en comissions**, formades per gent que viu o que té un vincle afectiu amb el territori. En el procés es **detectaran les accions a implementar**, s'analitzarà la seva implementació —**elaboració dels indicadors de seguiment**— i s'organitzarà el temps necessari per a la implementació —**elaboració de cronogrames d'actuació**— per acabar finalment amb la **implementació de l'acció**.

L'elaboració d'un bon **Pla de comunicació** és cabdal per assolir l'objectiu motivador del procés. En aquest sentit durant el projecte hi haurà també un retorn constant de la informació mitjançant l'edició d'un butlletí on s'informarà de l'estat del procés, i es duran a terme accions de comunicació que motivin la participació en el procés.

Havent implementat les accions més motivadores i mobilitzadores el procés ha de resoldre en una comunitat més motivada i capacitada per a seguir implementant el PAI i alhora per captar noves necessitats i oportunitats del territori i transformar-les en accions. Sent conscients de què assolir aquest objectiu requereix d'una intervenció més duradera en el temps, en el present projecte es destina part del temps en la **cerca de recursos** per a garantir la continuïtat de l'intervenció.

Per tal de garantir un treball òptim l'àmbit d'actuació, a diferència del projecte ESPAIS, és **supramunicipal**, i acull als sis municipis del Solsonès que formaren, voluntàriament, una associació per a poder implementar el PAI del Solsonès. Tot i així, des de l'Arada existeix la voluntat de que en un futur les respectives organitzacions territorials per a la implementació es puguin coordinar.

TERRITORI DE MASIES

“Territori de Masies” neix amb la pretensió de dinamitzar i promocionar el territori i la cultura del sud del Solsonès a partir del treball en xarxa entre entitats culturals, iniciatives de turisme, d’hostaleria, propietaris forestals i agricultors/ramaders de productes locals i/o de qualitat, i està basat en metodologies participatives. La promoció local de ‘Territori de Masies’ esdevé una posada en valor integral del territori. A través de la gestió i promoció dels recursos tangibles i intangibles de les viles, masies, esglésies, ermites, terrenys forestals i agrícoles, espais fluvials, fauna i flora, el projecte implica a una diversitat d’actors, entre propietaris, administracions i entitats locals. L’acció de custòdia d’aquest patrimoni passa per la seva valorització del patrimoni natural, rural i cultural, i es concreta de manera informal en grups de treball, col·laboracions i promocions conjuntes, i de manera més formal a través de convenis que col·laboració que permeten l’assessorament a particulars i el desenvolupament d’accions pròpies de promoció del patrimoni. Les entitats que estan involucrades són les associacions culturals de la zona, l’Associació turisme Rural del Solsonès, altres entitats professionals, associacions de propietaris forestals, associacions professionals, i els Ajuntaments de Pinós, La Molsosa, Pinell del

Solsonès, Clariana de Cardener i Llobera (membres de l’Agrupació de Municipis del Sud del Solsonès, creat en el marc del Projecte ACTUA, en el qual s’anima a les persones del Sud del Solsonès a emprendre, des del treball en xarxa i col·laboració amb iniciatives existents, aquells projectes que consideren beneficiosos pel territori). També formen part del grup veïns/es propietaris/es particulars del territori, interessats en la seva promoció. L’àmbit d’intervenció són els municipis de La Molsosa, Pinós, Riner, Llobera, Clariana de Cardener i Pinell de Solsonès.

Amb aquesta pretensió, i des de la convicció de què el Sud del Solsonès requereix d’una tasca d’ordenació i promoció conjunta, que ens permeti el reconeixement que el nostre territori es mereix, i alhora enforteixi l’incipient sector de turisme rural i cultural, des del gener del 2009 totes aquelles persones i entitats interessades ens reunim per a definir i concretar objectius, definir activitats per a assolir-los, detallar aquells recursos que calen i que entre tots/es disposem, i iniciar la mobilització d’aquells que no estan a les nostres mans. L’objectiu general del projecte és la consolidació del sector turístic al Sud del Solsonès, tímidament emergent però amb una manca d’ordenació i promoció dels seus

recursos, en un context adaptat al turisme familiar i cultural de proximitat. Amb aquesta ordenació es pretén consolidar una identitat i marca comuna per tot el territori, coherent amb la del Solsonès i la Catalunya Central. Aquesta es consolida a partir del desenvolupament del recurs intangible del Carlisme, el Barroc Rural, i de la Catalunya Vella (relacionada amb la ruta Nacional del Pirineu Comtal), i sobretot a partir del recurs, tangible i intangible, que és el paisatge rural i la seva conservació.

Cada eix implica el tractament d’una sèrie de temes que tenen a veure amb un lloc determinat del territori durant un moment històric determinat i per tant, el seu anàlisi, interpretació, promoció i conservació. La vessant interpretativa es desenvolupa a nivell de promoció del patrimoni a través de butlletins i panells interpretatius. La vessant de conservació es gestiona a través de l’agrupació l’Arada amb acords informals de custòdia entre propietaris, i també a través d’assessorament i formació a particulars.

El projecte va acompanyat de la difusió de les activitats d’oci, turisme i hostaleria que existeixen al territori, que es promocionen des de les diferents suports de difusió del projecte, així com a través d’activitats formatives específicament destinades a elles.

VARIETATS LOCALS

El projecte pretén intervenir conservar i donar valor a les varietats agronòmiques locals. L'eina per aconseguir-ho és a partir de la recerca etnobotànica i la formació a hortalsans, i un grup de treball format per entitats associatives de la zona. A partir de la xarxa d'hortalsans i del grup de treball es captaran els sabers dels hortalsans i es detallaran els diferents horts de la comarca per, posteriorment, cultivar-hi varietats locals i conservar-les in-situ. A banda la xarxa serà un espai d'intercanvi de llavors, planters i varetes de fruiteres entre els seus membres. El grup de treball s'inclourà dins la xarxa d'hortalsans.

D'aquesta manera els objectius del projecte contemplen la valortització del saber popular entorn les varietats locals, a partir d'entrevistes a persones grans del Sud del Solsonès, així com la millora dels recursos formatius entorn la pràctica hortícola, molt extesa a tot el territori i que té especial sensibilitat en la conservació de varietats locals. Aquest pràctica és especialment valorada pel col·lectiu de 'neorurals', pel què el projecte esdevé també un espai de mediació entre aquest col·lectiu i la població local. Inclou la recerca etnobotànica de les varietats locals i la conservació i promoció de les varietats locals i la seva conservació i utilització.

El projecte intervé en el Sud del Solsonès per tal de conservar i donar valor a les varietats agronòmiques locals. Es tracta de dur a terme una prospecció etnobotànica centrada en les varietats locals de plantes cultivades i en els arbres fruiters antics, en vistes a la seva descripció, recuperació i salvaguarda. El projecte farà especial èmfasi en recuperar no només les varietats sinó la cultura, el saber associats a aquestes varietats i les antigues tècniques de cultiu, preservació i propagació de la llavor. Per fer-ho possible es duen a terme acords i convenis amb els propie-

taris de terrenys agrícoles o petites parcel·les, així com l'Associació l'ERA (Recursos i suport per a la producció agrària ecològica i l'agroecologia), de manera que se'n derivi a través d'ells una custòdia compartida de varietats locals en perill d'extinció. N'és també responsable l'Associació de Veïns de Freixinet, i hi participen el Centre d'Estudis Lacetans i Teixit Rural. La participació ha sigut constant de 35 persones.

Si entre les varietats detectades n'hi ha que presenten interès, s'incorporaran al banc de llavors d'Esporus (projecte de l'Associació l'ERA), o en el cas d'arbres fruiters, es mirarà de salvaguardar-les (bé sigui in-situ: en el mateix lloc on són, o ex-situ: empeltant en algun fruiter de salvaguarda). Es farà difusió d'aquestes llavors entre els pagesos de la zona i dels horts més o menys públics existents (cases de turisme rural, granges escola, escoles rurals, horts col·lectius).

A partir dels resultats obtinguts s'editarà un llibre i material didàctic i d'informació cultural que permeti posar a l'abast de totes les persones interessades en el tema, i de totes les que hauran col·laborat, la informació recollida.

S'organitzarà unes xerrades i tallers formatius encaminats a aconseguir que la gent valori aquest patrimoni i s'engresqui a preservar-lo i a guardar i seleccionar les pròpies llavors. S'endegarà la creació d'una xarxa d'hortalsans amb la intenció d'aglutinar els hortalsans de la zona i poder coordinar la conservació de les varietats in-situ.

2009-2010:

1. Recerca entorn cultius locals i elaborada la publicació
2. Celebració de dues edicions del taller de poda de restauració d'arbres fruiters, al qual hi assisteixen més de 30 persones.

3. Edició i disseny del butlletí periòdic 'Venim de l'hort', que en l'actualitat es troba a impremta.
4. Publicació del bloc del projecte i creació d'eines de treball online.

2011

1. Celebració de la segona edició del taller de restauració d'arbres fruiters antics (amb una assistència de més de 30 persones)
2. Publicació de tres edicions del butlletí 'Venim de l'Hort', d'etnobotànica local i sobre conservació de varietats locals. Aquestes publicacions es distribueixen arreu de les cases del Sud del Solsonès
3. Entrevistes a més de 15 persones grans del Sud del Solsonès.
4. Preparació de la publicació final, que es publicarà al mes de febrer, sobre les varietats locals de plantes cultivades al Sud del Solsonès.

2012

1. Celebració de la tercera edició del taller de restauració d'arbres fruiters antics (amb una assistència de més de 25 persones)
2. Publicació d'una quarta edició del butlletí 'Venim de l'Hort', d'etnobotànica local i sobre conservació de varietats locals. Aquestes publicacions es distribueixen arreu de les cases del Sud del Solsonès
3. Presentació de la publicació final
4. Inici de la recerca etnobotànica en arbres fruiters.
5. Foment de la web com a centre de recursos, de pràctiques de conservació agronòmica i de suport.

Poma de Muntanya de la Vall de Lord

L'ARADA, Creativitat Social, és una entitat sense afany de lucre, inscrita al cens d'entitats ambientals, que du a terme projectes de promoció local sostenible a partir de la creació de xarxes locals.

Des d'aquest objectiu transversal, desenvolupa projectes proposats per la comunitat en espais deliberatius-participatius, sigui en l'àmbit de la cultura, el turisme sostenible, l'economia social i l'atenció a les persones, o en l'agroecologia. En la mesura que tots ells es basen en la mobilització dels recursos locals i la promoció de xarxes locals, es treballa gairebé sempre en acords públic-privats relacionats amb la custòdia de valors socials i culturals d'un territori, i òbviament també de la seva custòdia del patrimoni natural i sobretot de cultura agrària.

En aquest darrer aspecte destaquen els projectes de 'poma de Muntanya de la Vall de Lord i muntanyes veïnes', promogut per l'Associació per la Promoció de la Vall de Lord i muntanyes veïnes; Territori de Masies, projecte de turisme sostenible i cultural; i finalment el projecte de varietats locals de plantes cultivades. Si bé cap d'ells ha formalitzat contractes de custòdia del territori, si que ho han fet, tal i com es pot obser-

var a continuació, des de la pràctica.

Per a fer-ho, L'ARADA compta amb un equip pluridisciplinar format per experts en comunicació social, sociologia i creació de xarxes, i en desenvolupament rural sostenible.

"Poma de muntanya de la Vall de Lord" sorgeix de la mà de 7 promotors veïnes i veïns de la Vall de Lord que cerquen una alternativa productiva per a la pagesia de muntanya que actui com a centralitat d'un projecte de promoció territorial de la vall, responsable i integral.

Com a projecte integral, Poma de muntanya desenvolupa actuacions en tres eixos; el contracte social entre territoris, que pretén capgirar les tendències de la societat de l'oci i el turisme estacional cap a un turisme responsable que ofereixi al visitant recursos interpretatius i d'educació popular entorn la multifuncionalitat d'una pagesia de muntanya activa que permeti posar en valor les seves externalitats positives. Desenvolupar aquest eix significa també educar per un consum responsable i local; La promoció local de la Vall de Lord, a partir de la creació d'un producte de qualitat diferenciada, i que creixi paral·lelament a la creació de xarxes entre iniciatives locals de l'àmbit

social, productiu (integració horitzontal: desenvolupament de circuits curts de comercialització i venda directa), ja sigui a nivell local com a nivell supralocal a partir de les xarxes d'economia social i responsable.

Aquesta promoció local, endògena, cal que es regeixi per principis de democràcia interna i la responsabilitat social empresarial; I finalment, la qualitat ecològica de l'entorn, a partir de posar en valor els recursos naturals locals (aigua, terra, varietats locals), les pràctiques d'agroecologia, la potenciació de mosaics agroforestals amb l'increment dels ecotons i la diversitat d'hàbitats, així com la resiliència a les perturbacions. És especialment interessant també la protecció enfront la erosió que ofereixen els fruiters plantats als marges d'elles parcel·les.

Aula Gegantera

El nucli de Vallmanya de Pinós -municipi de Pinós, Solsonès- i en concret l'Associació Cultural de Vallmanya tenen una tradició gegantera important que ha pres força en els darrers anys. És en aquest marc, potenciat per la cultura gegantera i popular pròpia de la comarca del Solsonès – amb festivitats pròpies i reconegudes com el Carnaval, els gegants i el bestiar popular - que en els últims anys municipis i nuclis dispersos com Vallmanya de Pinós han optat de forma decidida per recuperar i potenciar aquelles tradicions pròpies de territoris rurals de la Catalunya central.

En el cas de l'Associació Cultural de Vallmanya, l'entitat ja fa anys que treballa en la recuperació dels seus valors folklòrics i populars . Tant és així que el 5 de setembre del 2004 van batejar la seva pròpia geganta; 'la Rossella'. Avui, després d'haver iniciat el camí de la recuperació i manteniment de les costums i tradicions populars, l'associació pretén realitzar un pas més enllà i continuar treballant en aquesta línia.

L'objectiu del present projecte és crear i consolidar un programa formatiu en matèria musical i artística centrat amb el folklore que gira entorn la tradició gegantera. Les actuacions d'aquest programa seran les de formar al veïns i veïnes del municipi a nivell musical en matèria de gralles i tabals. L'objectiu del curs – programa serà consolidar un grup de graellers i tabalers – propi del municipi- de totes les edats per a l'acompanyament i sortides de la geganta i altres trobades que es realitzen en el context municipal, comarcal i català.

A més, de l'objectiu finalista de la consolidació de la colla de graellers i tabalers, el projecte persegueix altes objectius menys finalistes com el de revitalitzar i dinamitzar a nivell cultural i popular el nucli de Vallmanya

i la zona del municipi de Pinós com a zona emmarcada dins d'un context amplament rural.

Així, la consolidació de l'aula de música popular i tradicional de Vallmanya, pretén esdevenir un centre de formació en aquesta matèria en el qual es puguin realitzar tallers i sessions formatives orientades a totes les edats, així com també la realització de monogràfics impartits per professionals de la matèria que tinguin en compte sobretot la qüestió formativa d'instruments tradicionals com la gralla, els tabals o altres com l'acordió, la construcció d'elements i figures populars com gegants, "caps grossos" o altres tipus de bestiar, i també de forma important realitzar sessions formatives entorn al context etnològic i etnomusical de la cultura popular arrelada a aquesta disciplina.

Amb aquestes actuacions es pretén per tan consolidar tant un grup – colla gegantera i graellera en un entorn rural – en concret en un nucli d'uns seixanta habitants i un entorn més immediat municipal que alberga uns tres-cents habitants i escaig – així com consolidar també l'aula formativa en cultura popular i tradicional i que aquesta esdevingui un referent en l'entorn municipal i comarcal, contemplant la possibilitat que amb el temps es puguin ampliar les disciplines, temàtiques i tallers que s'hi puguin realitzar.

En l'actualitat l'Associació Cultural de Vallmanya disposa de local propi de propietat municipal en bones condicions, en el qual es desenvoluparia l'activitat plantejada i ha realitzat un cens de les persones – nens, joves i adults – interessats en la proposta plantejada, assolint un nombre total d'entre 15 i 20 persones.

**ACCIONS QUE ES TREBALLEN
DES DEL PROJECTE ACTUA**

Projecte Molsa:
recuperació de la
memòria popular
de la pagesia.

ProjecteMolsa.larada.net

**Varietats de plantes
cultivades al Sud del
Solsonès:** un patrimoni
a preservar.

VarietatsLocals.wordpress.com

Centres Cívics Rurals:
nous usos pels espais
municipals.

NousUsos.wordpress.com

Territori de Masies

TerritoriDeMasies.cat

Solsonès Viu:
dinamització de
l'associacionisme.

SolsonesViu.info

**Aula de Cultura
Gegantera.**

AulaRuralGegantera.wordpress.com

Dones i Gent Gran:
atenció a la dependència
al medi rural.

[DependenciaEnElMonRural
.wordpress.com](http://DependenciaEnElMonRural.wordpress.com)

Solsonèsviu

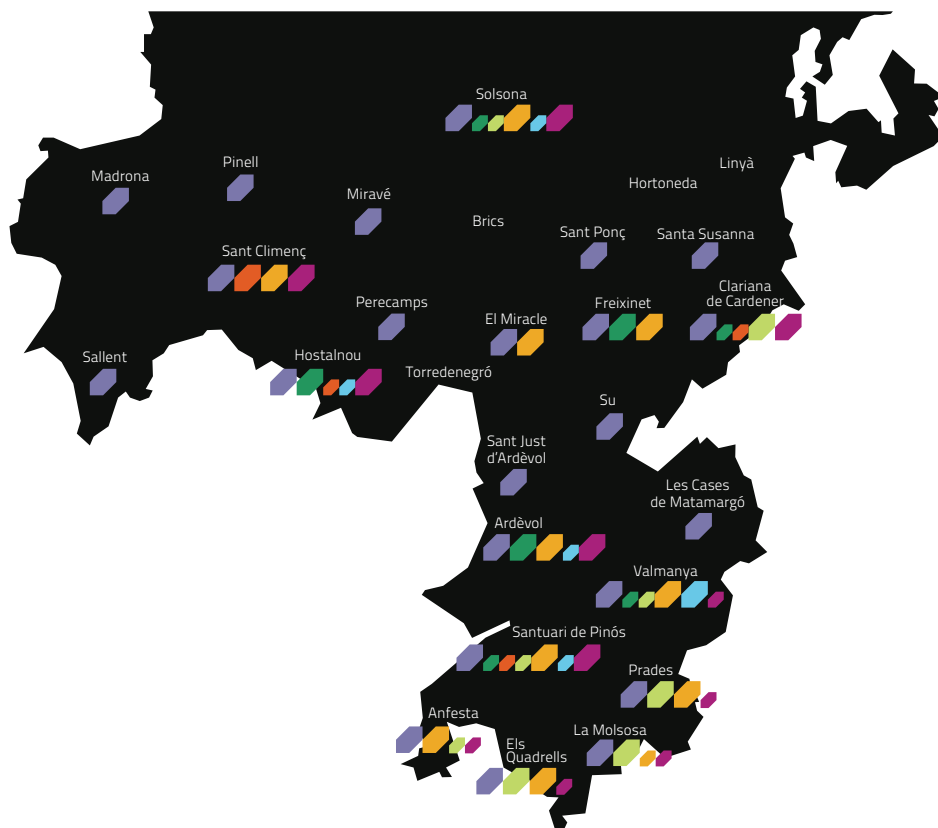
CONSOLIDACIÓ D'UN GRUP DE TREBALL EN ASSOCIACIONISME

—
Juliol 2008 -
Desembre 2008
Solsonès Viu

—
ELS DIFERENTS
PROJECTES ENGEGATS
I A ON INTERVENEN:

Amb les mateixes pretensions que el projecte "Implementació Participativa del PAI del Solsonès", el mes de juliol s'inicià un projecte de Consolidació d'un Grup de treball en Associacionisme que, entre altres funcions, haurà d'implementar participadament accions del PAI del Solsonès amb l'objectiu de millorar la realitat de l'associacionisme a la comarca, així com al cerca de recursos econòmics, materials i humans per a la continuació del procés.

El treball s'ha plasmat en l'elaboració d'una **Guia d'entitats Associatives del Solsonès** i d'una coordinadora web i en l'oferta de diferents formacions destinades a la gestió de projectes i d'entitats.

 Territori de Masies
www.TerritoriDeMasies.cat

 Solsonès Viu
www.SolsonesViu.com

 Varietats Locals
www.VarietatsLocals.wordpress.com

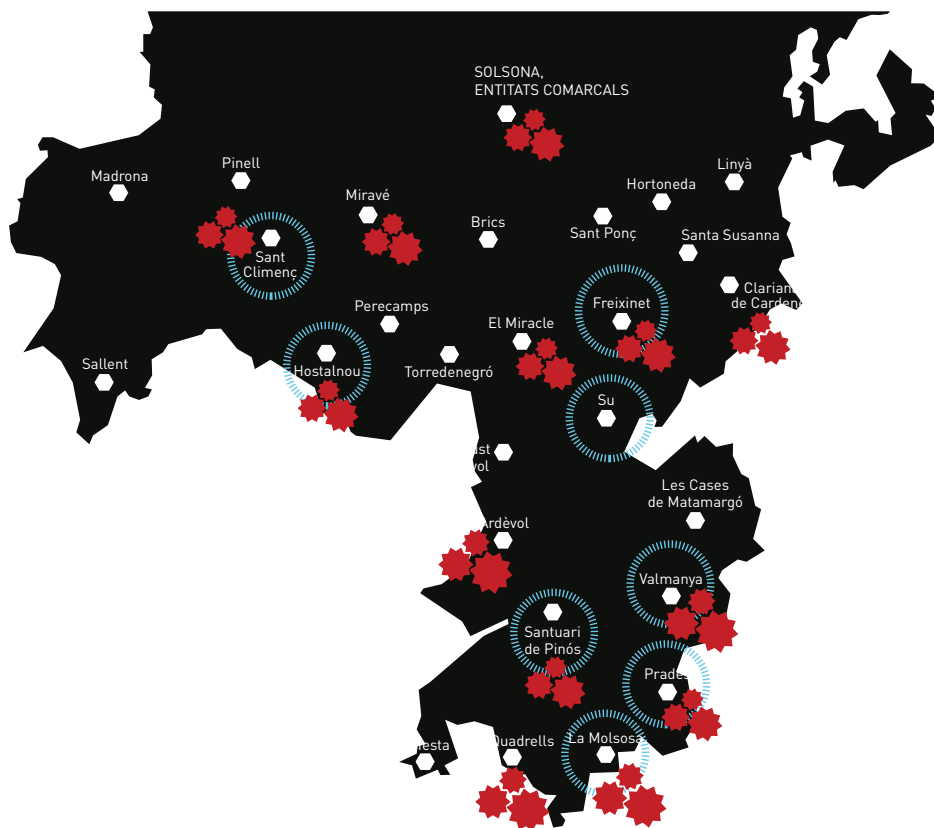
 Aula Cultura Gegantera
www.AulaRuralGegantera.wordpress.com

 Centres Cívics
www.NousUsos.wordpress.com

 Dones i Gent Gran
www.DependenciaEnElMonRural.wordpress.com

 Projecte Molsa
www.ProjecteMolsa.cat

MEMBRES ACTIUS
EN EL **PROJECTE ACTUA**

 Grups ACTIUS implicats
en els projectes de l'**ACTUA**
ActuaSolsones.wordpress.com

 Espais usats

PLA COMUNITARI A CALAF

—
**Desembre 2010 -
Desembre 2011**
Barri Amunt

Pla de desenvolupament comunitari del barri antic de Calaf

MOTIVACIÓ

El Pla de Desenvolupament Comunitari BARRI AMUNT de Calaf, és, com el projecte ESPAIS i el projecte ACTUA, un procés participatiu que neix de la inquietud per a la **cerca d'alternatives de desenvolupament comunitari** i de la recuperació de la **responsabilitat col·lectiva** en el devenir de la realitat territorial i comunitària del lloc on vivim. S'emmarca en el Pla de Barris del nucli antic de Calaf, i parteix de la voluntat de l'Ajuntament de Calaf de fer-ne participativa l'aplicació, així com d'obrir les portes a la metodologia implicativa comunitària que aplica l'Arada a través dels plans comunitaris.

És doncs un procés d'intervenció psicosocial que alhora cerca la reflexió dels habitants de Calaf, i concretament del seu nucli antic, sobre el "COM ESTEM" —que es correspon a la fase 1 "Diagnosi socioambiental participativa"—, "COM ENS AGRADARIA ESTAR" —fase 2 "Visions de futur"— i el "QUÈ PODEM FER PER ARRIBAR-HI" —fase 3 "Elaboració del Pla d'Acció Integral"—.

Amb aquestes pretensions, al **desembre de 2010** s'inicia el projecte. El procés pròpiament participatiu s'inicia el gener del 2011, i té previst de desenvolupar-se com a pla comunitari fins que culmini tota l'aplicació de la Llei de Barris, entre el 2014 i el 2015.

RESUM DEL PROJECTE

Emmarcat en la Llei de Barris, s'ha elaborat una **diagnosi socioambiental participatiu** —resultat de la fase 1— S'ha consensuat un **escenari desitjable per al casc antic de Calaf** —resultat de la fase 2— i s'ha definit un **Pla Estratègic Comunitari (PEC)** i un **Pla Estratègic Integral (PEI)** —resultat de la fase 3— que permet transformar la diagnosi en la direcció de l'escenari consensuat així com cercar formes organitzatives per a la implementació del PEC, i amb el PEI de referent.

Els grans objectius que persegueix el **Pla Estratègic Comunitari** resultant són els de revitalitzar la vida sociocultural del barri a través de la creació d'espais de convivència i promoció veïnal (així com a través d'un programa cultural estable, i espais d'intercanvi de serveis i coneixements), potenciar i millorar el programa d'ajuda a l'exclusió social i els serveis a les persones (i fer-ho a través de l'acció ciutadana i la coordinació amb els entes i entitats locals, com una xarxa d'acollida i una xarxa de dones), potenciar el manteniment i estabilitat del comerç al barri (vinculant-lo a una estratègia d'atracció turística i especialització comercial), i millorar la gestió de l'habitatge.

Actuant sobre aquest grans eixos el PEC, junt amb el Pla de Barris, hauria de permetre reconvertir episodis d'èxode comercial, atraure nous

emprenedors al barri, i garantir la cohesió social i la convivència cultural al barri. A banda dels resultats anteriors, el projecte deixa al territori resultats no quantificables com l'inici de la mobilització dels actors del barri per a què actuïn col·lectivament i transformin la realitat cap a situacions més desitjables.

En quant a la organització del treball, a banda de la comissió tècnica i la de seguiment, l'espina dorsal del projecte ha estat el treball en els **Tallers de Participació** i la **Comissió Grup Motor**, ambdues comissions formades per gent del territori.

Paral·lelament al treball en comissions s'han destinat molts esforços als actes de **sensibilització i motivació** per a la participació i reflexió-acció col·lectiva. Entre aquests destacar: la organització de diferents jornades que pretenien motivar a la participació co-responsable al barri, sobre el paisatge i els seus usos i modelatge social; la celebració d'actuacions teatrals i de Circ per a infants; la organització d'una exposició de fotografies antigues proporcionades pels propis veïnes/es; i el passe dels primers curts realitzats pels i les Reporteres de Calaf.

Emmarcat també en els actes de sensibilització i motivació, i entenent que la informació resultant del treball en les diferents comissions ha de ser circulat i constantment ava-

REPORTERS I REPORTERES DE CALAF

—
Projecte de
dinamització social
a través de l'audiovisual.

luada per la població, els resultats de cada fase han estat plasmats en **2 publicacions** que es distribuïen a totes les llars del barri, i a disposició pública en varis comerços i espais del mateix.

Per últim creiem convenient destacar que des de la convicció de què la participació real és inseparable de l'acció, la fase realitzada fins ara es concep com a inici d'un procés que té continuïtat, oferint de manera continuada espais de reflexió i acció que permetin assolir l'escenari desitjat, i concretant-se en grups de treball per impulsar els projectes prioritzats comunitàriament, així com els establerts en el Pla de Barris. Aquests projectes o programes respondran als objectius del PEC citats.

El pla comunitari BARRI AMUNT contempla la via de l'experienciació i la creativitat com a canals que permeten un treball social i de dinamització comunitària molt important, facilitant espais de convivència i creació participativa. Amb el convenciment que sovint aquestes vies permeten arribar a despertar un empoderament d'una manera molt més ràpida i profunda que altres vies més convencionals, l'Arada treballa amb l'artista i educadora Marta Ricart en el projecte dels Reporters i Reporteres de Calaf.

RESUM

Des del pla comunitari BARRI AMUNT es planteja aquest taller-acció com una activitat de dinamització social al barri. Aquest esdevé un espai creatiu obert i paral·lel als tallers participatius del pla comunitari, per reflexionar i intervenir al barri per la seva millora.

A través de reportatges socials els participants al taller aprenen a utilitzar modernes eines de comunicació, així com porten a terme reflexions col·lectives sobre temes que els preocupen o dels quals volen saber-ne més coses. Es generen nous vincles i se'n reforcen de vells entre el veïnat que hi participa. Per últim, és un grup d'interès més al barri, dinàmic i actiu, que fàcilment s'associa amb altres entitats i projectes al barri (com l'AAVV) per generar sinèrgies favorables pel barri.

PUBLICACIONS

TERRITORI DE MASIES

Patrimoni i cultura al sud del Solsonès

Després de quatre anys de treball en el projecte comunitari Territori de Masies, surt a la llum la primera publicació. En aquesta primera edició, en un primer bloc la publicació ens introdueix, de mà de veïns i entitats, als diferents poblets i parròquies del Sud del Solsonès i a la seva cultura i patrimoni. El segon bloc està dedicat a quatre moments claus i singulars de Territori de Masies: l'Origen de la pagesia i la prehistòria, amb la descripció de 17 elements prehistòrics; Recórrer la Terra de Frontera; l'Edat mitjana, amb la descripció de diferents torres i castells de les contrades, i l'explicació de l'origen de molts dels nostres petits pobles i les seves viles-closes; El Barroc rural i l'expansió de la masia; i finalment les Guerres Carlines. La publicació, amb nombroses fotografies i il·lustracions, pretén acostar-nos al nostre patrimoni amb la intenció de facilitar el reconeixement i descobrir-

ta entre veïns i també per visitants. Per a completar la descoberta, el llibre convida a visitar el patrimoni que s'hi descriu, i a visitar el Museu Diocesà de Solsona, que alberga gran part del valuós patrimoni de les nostres contrades.

Llibre 132 pàg
400 còpies a color

GUIA D'ENTITATS DEL SOLSONÈS

Guia d'entitats del Solsonès i recursos per a associacions (268 pàg)

PROJECTE MOLSA

Projecte Molsa. Història popular de la pagesia a La Molsosa i rodalies. Desenvolupat des del teixit cultural de La Molsosa, ens relata la vida a pagès a través del testimoni de 24 persones en format audiovisual i llibre. Inclou material didàctic per a l'empresa de projectes de recuperació de la memòria.

7 capítols sobre la història local + Documental.
105 pàgines

+ Projecte Molsa. Recull fotogràfic dels anys 20 als 60:

Inclou documental de pel·lícules Super-8-mm del resorgiment de les caramelles a la Molsosa.

PAI DEL SOLSONÈS

El Solsonès: El projecte participatiu ESPAI, el Pla d'Acció Integral i una radiografia comarcal (tres volums). Publicació del procés participatiu promogut per L'ARADA, projecte ESPAIS. Inclou un manual per a la gestió i promoció de projectes locals.

- Primer volum (projecte ESPAIS):

300 còpies / 121 pàgines

- Segon volum (Pla d'Acció Integral. Manual d'ús):

300 còpies / 402 pàgines

- Tercer volum (diagnosi comarcal):

300 còpies / 139 pàgines

INVENTARI GEGANTS I CAPGROSSOS DEL BAIX SOLSONÈS

L'Inventari de Gegants i Capgrossos del Baix Solsonès neix de la motivació i el camí ja iniciat en el marc de la recuperació de cultura popular i gegantera dels membres de l'Associació Cultural de Vallmanya i dels veïns del nucli de Vallmanya i el projecte 'ACTUA', promogut i coordinat per L'ARADA. Les més de 50 figures que trobem al Baix Solsonès signifiquen, sens dubte, una important aportació per a l'imaginari i cultura popular. La importància popular radica també de manera especial en el procés de construcció, en el què hi participa la gran majoria del poble, que hi seguirà col·laborant en les festivitats on es lluiran.

CD interactiu i poster

160 còpies

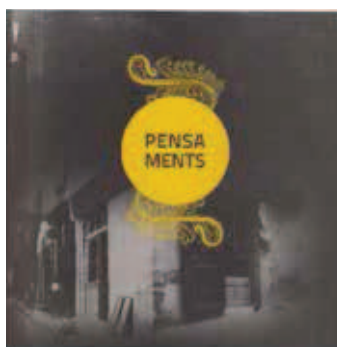

QUADERNS DE VIATGE

'Quaderns de viatge, memòria popular en Super 8 mm' és un projecte de cerca de filmacions en els formats subestàndard de 8mm i Super 8mm, amb l'objectiu de posar en va or el patrimoni cultural popular de la Catalunya central. Els resultats ens permeten reviuir des de la mirada dels seus protagonistes, expressions tant personals com el cinema domèstic i el cinema amateur entre els anys 60 i 80. 'Quaderns de viatge', és un procés que ens ha permès i ens ha de seguir permetent la presa de consciència i la promoció cultural pròpia de la Catalunya central a través de la recuperació i exposició de material inèdit. S'han recollit pel·lícules de Solsona i municipis del Sud del Solsonès, Calaf, Els Prats del Rei, Cardona, Fonollosa, Sant Mateu de Bages, Rajadell, Manresa, Santpedor, Aguilar de Segarra, Jorba i Igualada. S'han recollit prop de 200 pel·lícules i 20 testimonis han aportat les seves vivències personals i col·lectives entorn el formats 8 mm i Super 8 mm, i el què, a través del visor de les seves càmeres van poder captar. El DVD que L'ARADA posa a la venda és un recoll documental, a part de l'exposició itinerant del projecte. CD interactiu i poster
160 còpies

REPORTERS I REPORTERES DE CALAF

Pensaments, ha estat un procés de creació col·lectiva d'un reportatge audiovisual. Parteix de la necessitat de compartir amb una sèrie de comerciants i veïns i veïnes del casc antic de calaf, les vivències, els records i les interpretacions d'un espai que fa uns anys era ple de vida i que ara es troba força deteriorat.

Tenint present la importància que va tenir el context polític, econòmic i social d'un període que va introduir canvis en la manera de viure i en la forma de comprendre i utilitzar els espais del casc antic, hem volgut fer un reportatge on el propi procés de producció pren una gran importància. un procés en el que no sols hem compartit i dialogat amb els veïns i veïnes, sinó que també hem volgut deixar la nostra petjada, una llavor per un pensament positiu. en el procés d'elaboració de pensaments, hem passejat pel casc antic, hem reflexionat sobre el casc antic i li hem donat la importància que es mereix tot oferint un pensament (una planta) als veïns perquè el reguin, el cuidin i pensin en un espai que pot arribar a tenir múltiples possibilitats. Realitzat pels Reporters i Reporteres de Calaf: Núria Aldomà, Montserrat Bertran, Pedro Calvo, Lluís Canalies, Anna

Giné, Pere Mas i Carmen Remolins (abril 2012). 150 còpies

Re-interpretant Calaf

Proposem una nova mirada a Calaf. Una mirada que tingui en compte allò que tenim i no allò que ens falta... DVD que inclou tres curtmetratges elaborats pel Grup de Reporters i Reporteres de Calaf (Pla Comunitari Barri Amunt). Idees de: Marta Ricart

ASSESSORAMENT I DISSENY DE PROCESSOS PARTICIPATIUS

ASSESSORAMENT EN METODOLOGIES I TÈCNI- QUES PARTICIPATIVES.

PROJETE PLEAS

Pla Estratègic
Antidrogues del Solsonès,
Associació SOL del
Solsonès.

Abril — Maig
del 2008

L'Arada col·laborà amb el procés participatiu PLEAS que desenvolupà l'Associació SOL del Solsonès l'any 2007. La tasca de l'Arada fou el d'assessorar metodològicament el procés, així com el desenvolupament i formació entorn aquelles tècniques participatives més adients a les necessitats del projecte.

ASSESSORAMENT EN METODOLOGIES I TÈCNI- QUES PARTICIPATIVES.

Assessorament a la
planificació i redacció d'un
projecte d'obertura de
mecanismes polítics de
participació ciutadana.
Ajuntament de Pinós.

Abril
el 2008

L'Arada realitzà l'assessorament en eines i mecanismes participatius en els ens locals, així com l'assessorament en la planificació i redacció del projecte participatiu que l'Ajuntament de Pinós va presentar a la Direcció General de Participació Ciutadana, l'abril del 2008.

ALTRES

**Participació al VII
Congrés Internacional
de Desenvolupament
Rural com a ponència.**

“Desenvolupament
comunitari i sostenible
al Solsonès”

Setembre
del 2008

**Participació en l'edició
del llibre “Models
turístics del solsonès”**

Editat per IPCENA.

Agost
del 2008

Participem en la publicació que edita IPCENA, com a entitat que ha treballat al nord del Solsonès amb el projecte ESPAIS. Des d'aquesta experiència l'Arada hi trasllada les conclusions sorgides arran de la reflexió entorn les dinàmiques turístiques i d'habitatge al nord del Solsonès.

**Col·laboracions amb
l'assignatura de política
agrària de la Universitat
Politécnica de Barcelona.**

Titulació d'Enginyeria
Agrònoma.

2007 — 2008

Des del seu inici l'Arada col·labora amb la UPC exposant anualment l'experiència de la seva entitat en els processos de desenvolupament rural. L'objectiu és mostrar la necessitat d'incloure metodologies participatives i la mobilització social en aquests processos.

Participació en la Jornada de Habitatge Rural.

CRUC.

Juliol del 2007

Participació en la jornada de treball **'Joves i Habitatge en el mon rural'** organitzada pel CRUC (Coordinadora Rural de Catalunya), al juliol del 2007.

Participació en la jornada sobre la Participació ciutadana en el Desenvolupament Local.

Organitzada per l'Ajuntament de Rupit.

Març del 2007

L'Arada va participar a la jornada on exposà l'experiència del projecte ESPAIS al Solsonès, i intervingué en la deliberació entorn els processos participatius, la implicació ciutadana i la idoneïtat d'aquests processos en l'actualitat.

Altres

Des del gener del 2010 l'**Arada** forma part del Grup de Treball de Custòdia Agrària (CTCA).

Des de l'octubre del 2011, membre de la Xarxa de Dones Urbanes i Rurals.

ALTRES INTERVENCIIONS ESPECÍFIQUES

Centres Cívics Rurals i Punts Òmnia

Municipis promotors:

- Pinell de Solsonès
- Llobera
- Clariana de Cardener
- Pinós

RESUM

Les escoles rurals són un gran actiu per tot el territori comarcal, i així ho corrobora el fet que des de diferents entitats del sud de la comarca ens han traslladat la sol·licitud de treballar entorn elles. A Pinell l'escola rural funciona molt bé i és un dels elements que, juntament amb les activitats de teatre, poden mobilitzar a més gent.

L'acció consisteix en cercar nous usos als equipaments de les escoles rurals del Solsonès (ZER Solsonès). Durant les trobades s'ha desenvolupat un projecte de centres cívics rurals que contenen les següents funcions:

- Funcions de telecentre (connexió a Internet, Disponibilitat de Fax i de telèfon, disponibilitat de fotocopiadora)
- Funcions d'assessorament en l'ús de les TIC
- Funcions de cura als infants
- Funcions de biblioteca

En l'actualitat s'està treballant en la creació d'una xarxa de telecomunicacions oberta a partir de Guifi-net.

Membres actuals del Grup d'Interès fins a l'actualitat (9 entitats i particulars):

Escola Rural de Pinell; Centre Tecnològic i Forestal de Catalunya, Consell Comarcal del Solsonès, Associació de Veïns Vila Closa; Ajuntament de Pinell de Solsonès, Ajuntament de Pinós; Ajuntament de Clariana de Cardener; Ajuntament de Llobera 4 persones particulars de Pinell.

Foment de l'empoderament i l'emprenedoria de dones

Municipis promotors:

Sud del Solsonès
Alta Segarra
Cardona

RESUM

La Xarxa de Dones uneix dos objectius d'actuació claus en la dinamització social del territori: la promoció social i professional de les dones i l'atenció a l'augment demogràfic de la població envellida.

Ofereix serveis a les persones grans des dels locals socials, seguint els objectius de "l'envelliment actiu" concepte desenvolupat per la OMS l'any 2001. Aquest serveis es desenvolupen des de fa 4 anys i fins al moment a Llobera i Sant Climent, i es complementa aquesta atenció amb l'oferta de serveis a domicili. En l'actualitat s'ha extès el marc territorial d'aquestes actuacions i s'ofereixen serveis d'atenció a persones grans a municipis veïns com Cardona, Biosca, Torà i ara també Calaf, per tal de fer més viable la xarxa de dones cuidadores professionals. La xarxa s'amplia extracomarcament i extra provincialment, doncs el programa prioritza l'atenció real dins l'activitat diària dels habitants dels diferents municipis atesos, més que la demarcació propiament oficial.

Per a potenciar i promocionar aquesta xarxa de dones, es segueixen dos línies d'actuació: s'ofereix formació en gestió del temps i en

l'autoocupació des del cooperativisme, donant eines professionals i personals per a fer el pas cap a l'empresa pròpia.

Paral·lelament, es dona relleu social i reconeixement públic a les labors desenvolupades dins el rol femení i familiar a través d'actes formatius públics, tallers grupals dinàmics, i publicacions bimensuals del Butlletí Dona i Gent Gran.

El projecte ofereix també la possibilitat de participar en un espai d'ajuda mútua entre dones en general, i de manera més concreta un grup entre cuidadores que tenen algun familiar al seu càrrec i amb problemes de dependència. S'ofereixen trobades i formacions per tal d'impulsar la xarxa de dones i la seva vessant d'emprenedoria social.

Membres del Grup d'Interès (12 entitats i persones particulars):

Associació de Dones del Solsonès; Associació de Veïns La Molsa (La Molsosa); 3 membres a títol individual de Pinós; Creu Roja Solsona; Grup de treball d'Igualtat d'Oportunitats' del Centre Tecnològic i Forestal de Catalunya; Ajuntament de Clariana; Ajuntament de La Molsosa; Ajuntament de Pinós; Ajuntament de Llobera; Fundació del Món Rural; Associació de Gent Gran de Pinós; Consell de Gent Gran del Solsonès; Associació Teixit Rural.

Han sigut 16 les dones que han seguit el curs Enfila't III, amb la voluntat de formar-se per emprendre en l'atenció a gent gran i a domicili. Finalment, la última sessió de novembre, s'ha enfocat i ha donat lloc a un procés d'associació d'aquestes dones en l'oferta del seu servei. No només a través del butlletí de dones i gent gran i la gestió de L'Arada, sinó havent desenvolupat una carta de serveis conjunta i amb la voluntat d'oferir uns serveis integrats per resoldre les demandes no cobertes del territori. Al gener del 2013 es continua el procés, a través de l'entitat L'Arada i de recursos que han aconseguit de La Fundació la Caixa, i s'està realitzant aquest punt de promoció i màrqueting conjunt, i avançat molt en el procés d'associació formal d'aquest grup de dones. S'esta oferint serveis a domicilis i tallers a espais socials, tot amb l'objectiu de formalitzar-se conjuntament.

Projecte Molsa

Municipis promotors:

- Sud del Solsonès
i municipis veïns

RESUM

El projecte pretén capacitar a les entitats culturals per a la recuperació de la memòria històrica, tasca que venen desenvolupant des de fa molts anys i que sovint defineix una de les seves activitats més importants. A partir de la formació que s'oferirà des de La Molsosa però que no serà únicament destinada a aquest territori, es desenvoluparà un cas pràctic acompanyat i tutelat per professionals.

Aquest cas pràctic no és altra que la explicació de la vida a pagès durant el segle XX i fins el primer gran èxode rural. Aquest és el tema més desenvolupat per les entitats culturals, i per tant ja es disposa de material i de motivació prèvia. Es tractarà d'analitzar els treballs fets per part de les entitats culturals i complementar-los mitjançant entrevistes i la metodologia de les fonts orals. Aquest treball es plasmarà en una publicació final, en un arxiu històric, i en un bloc. Pel què fa a la publicació i al bloc, aquests es centraran en la explicació d'una cicle anual del calendari pagès, desenvolupa aquells aspectes més rellevants des de l'inici de la guerra civil fins al primer gran èxode rural, als anys seixanta. A partir de l'exposició del cicle anual del calendari pagès es desenvoluparan 6 grans eixos que conformen la cultura rural:

1. L'activitat econòmica (agricultura, ramaderia i silvicultura).
2. La distribució de la població, la recuperació de la toponímia popular.
3. L'abastiment d'aliment i serveis bàsics.
4. La família.
5. Festes, costums populars i creences.
6. L'entorn (diversitat, evolució de la caça etc).

Membres del Grup d'Interès fins a l'actualitat (8 entitats):

Associació Cultural de Prades; Comissió de Festes de La Molsosa; Associació de Veïns La Molsa; Associació Cultural dels Quadrells; Grup d'Història de l'associació Centre d'Estudis Lacetans; Grup de natura de l'associació Centre d'Estudis Lacetans; Teixit Rural; Arxiu Històric del Solsonès.

Quaderns de Viatge Memòria Popular en Super 8mm

Sud del Solsonès
Alta Segarra
Bages

RESUM

‘Quaderns de Viatge’ és un projecte de cerca de filmacions en els formats subestàndard de 8mm i Super 8mm, amb l’objectiu de posar en valor el patrimoni cultural popular de la Catalunya central. Els resultats ens permeten reviure des de la mirada dels seus protagonistes, expressions tant personals com el cinema domèstic i el cinema amateur entre els anys 60 i 80.

El projecte facilita alhora la conservació del material recollit en formats digitals, per la posterior re-apropiació del mateix pels seus protagonistes i pel conjunt de la gent del territori, per qui esdevé part del seu patrimoni cultural popular.

Quaderns de Viatge, és un procés que ens ha permès i ens ha de seguir permetent la presa de consciència i la promoció cultural pròpia de la Catalunya central a través de la recuperació i exposició de material inèdit. En aquesta primera fase s’han recollit pel·lícules de Solsona i municipis del Sud del Solsonès, Calaf, Prats del Rei, Cardona, Fonollosa, Sant Mateu de Bages, Rajadell, Manresa, Santpedor, Aguilar de Segarra, Jorba i Igualada.

S’han recollit prop de 200 pel·lícules i 20 testimonis han aportat les seves vivències personals i col·lectives entorn el format Super 8 mm i el què, a través del visor de les seves càmeres van poder captar.

Programa de foment de l'emprenedoria comercial al centre històric de Calaf

Barri Antic de Calaf

RESUM

Programa de foment de l'emprenedoria comercial al centre històric de Calaf ha ofert espais de dinamització de l'emprenedoria comercial i de la seva promoció conjunta, l'acompanyament en la creació de noves empreses comercials, i creació d'una borsa de locals en desús que en faciliti el seu accés. Els destinataris del projecte són tant els veïns/nes de Calaf com els emprenedors i comerciants. El programa, i en els exercicis de creativitat que s'hi desenvolupen, es regeix pels valors que es pretenen promoure des del teixit comercial: el comerç de qualitat

i proximitat, l'artesania, i els productes turístic-culturals. Per a fer-lo possible s'articulen un seguit d'eines i de borsa de recursos locals que han de fer possible l'establiment de comerços al nucli històric de Calaf, així com la consolidació del nucli històric com a centre comercial de proximitat i de referència a nivell del seu entorn territorial, l'Alta Segarra. El treball tècnic l'ha desenvolupat l'Arada, Creativitat Social, amb la supervisió de l'ajuntament. I en tot moment s'ha buscat el vincle i trobada amb entitats del barri antic com l'AAVV, i l'antiga Unió de Botiguers i Comer-

ciants de Calaf. En aquest projecte s'ha mobilitzat la participació en major o menor grau dels 33 comerços del barri. Amb unes reunions del grup d'interès de fins a 18 persones, un terç de les quals són dones, i on també hi han vingut veïns interessats en aquesta promoció del barri, així com ex-comerciants. El total de comerciants afectats pel projecte ronda el voltant del doble, 65. Així mateix, el treball de promoció del barri a través del comerç, i el treball pel foment de la recuperació de locals en desús afecta a una població de 771 habitants.

Mirades de Barri

Projecte específic
de cohesió social

MIRADES DE BARRI

És un projecte de creació d'espais de reflexió entorn al identitat del barri com a fet dinàmic i divers, basat en el reconeixement i la potenciació de la identitat positiva.

“Mirades de barri” pretén aconseguir tant des de la producció i visionat d'un producte audiovisual final que aculli les mirades de persones del barri i de persones nouvingudes, però també, de manera molt especial, durant el procés participatiu d'execució del projecte i d'experimentació (reflexió-acció) entorn a les realitats del barri mentre aprenen a utilitzar les eines audiovisuals.

Una identitat que alberg tant les mirades de persones grans, que van viure i viuen al barri, com de les mirades de nouvinguts (primera i segona generació).

En un context on trobem sobretot aquests dos perfils de persones, gent gran, i gent jove nouvinguda.

Memòria i Paisatge a Guardiola de Berguedà

Memòria i Paisatge a Guardiola de Berguedà

Memòria i Paisatge a Guardiola de Berguedà és un projecte documental i audiovisual de recuperació de la memòria oral, a través del qual es relaten els canvis ambientals i socials més importants del segle XX. És la mateixa veu de la gent gran des d'on es descriu la relació dels habitants del municipi amb el seu entorn natural. A través de l'arxiu de fotografies antigues i de l'elaboració d'entrevistes d'històries de vida a la gent més gran i a persones clau del municipi, el públic pot consultar el material elaborat pel projecte en diferents formats:

L'aplicació web gratuïta, permet a qui la consulti (tant des de dispositius mòbils smartphone com des d'un ordinador personal), situar-se sobre un mapa del municipi per explorar-ne els esdeveniments històrics, explicats en primera persona i a través de textos i fotografies antigues. En l'aplicació es poden consultar textos històrics, més de 150 fotografies antigues, més de 35 vídeos. També es poden consultar hàbitats naturals i resseguir les activitats extractives més importants per a cada gran època. La informació es divideix en 4 grans èpoques que recorren tot el segle XX fins a l'actualitat.

El documental, on es presenta una síntesi de les entrevistes en format documental, i consultable des de l'aplicació web: memoriaipaisatge.cat

L'arxiu documental del projecte, amb 23 entrevistes realitzades, amb més de 20 hores gravades, i les més de 500 fotografies recollides. L'ajuntament de Guardiola de Berguedà és el dipositari d'aquest arxiu generat per aquest projecte.

memoriaipaisatge.cat

El Miracle. Història Recent d'un Paisatge Dinàmic

Memoria i Paisatge a Guardiola de Berguedà

Els paisatges no només són, per exemple, els arbres, sinó també les relacions socials de tots aquells que hi viuen". Amb aquesta premissa com a punt de partida es va construir el projecte "El Miracle, història recent d'un paisatge dinàmic", promogut per L'ARADA i el Santuari del Miracle, amb el suport de l'ADF Natura Viva i l'Associació Territori de Masies. L'objectiu d'aquest projecte és "interpretar el paisatge i reforçar-ne el caràcter dinàmic i social". "El Miracle, història recent d'un paisatge dinàmic" relata els canvis en el paisatge del Miracle i rodalies en els darrers vint anys, i també de les costums de veïns i visitants associades a l'entorn.

El projecte és promogut per L'ARADA i el Santuari del Miracle, en el marc de "Territori de Masies" i amb el suport de l'ADF Natura Viva.

El seu objectiu és interpretar el paisatge del Miracle i rodalies (PEIN del Miracle), remarquant el caràcter canviant del nostre paisatge, especialment arran del foc del 1998, i sempre posant de manifest la vinculació d'aquest amb els seus veïns (des del punt de vista social, econòmic i cultural).

El projecte és possible gràcies a entrevistes a tècnics i veïns. S'entrevistà a un total de 18 persones veïnes de 18 cases del Miracle, 2 tècnics, i 7 associacions i entitats

Durant les entrevistes es recullen fotografies antigues i actuals. En total s'han recollit 230 fotografies, de 25 fons diferents. A partir de les entrevistes, a banda de l'edició de les peces audiovisuals, s'han identificat indrets del Miracle que es consideren interessants pel veïnat degut a la seva importància social (20), i també indrets que es consideren importants per la seva qualitat ecològica (30).

Les eines que ens permeten aquesta interpretació són una aplicació web amb contingut multimèdia, un documental, i una ruta.

El documental es complementa amb capítols específics sobre:

- Les Agrupacions de Defensa Forestal
- La Gestió dels Boscos
- El Foc del 1998
- La Regeneració Ecològica

En el mapa interactiu s'ubiquen els llocs més importants i emblemàtics que van destacar els entrevistats perquè s'interpreti el paisatge "a partir d'aquestes vinculacions", subratlla Vilaseca. Així, alguns dels indrets marcats en el mapa inclouen també càpsules audiovisuals amb les experiències dels veïns i visitants. Aquest és el cas, per exemple, de la Rovellonera, un bosc de trobades, on els estiuejants hi anaven a contemplar postes de sol i on se celebrava el dinar de l'Aplec de Sant Gabriel. "Abans del foc, al setembre, ja hi trobaves rovellons i feia molta il·lusió [...]; després, va canviar molt", relata en el documental la Josefa Martínez, una veïna del Miracle.

La ruta senyalitzada per aquest espai natural que es pot recórrer amb una aplicació web, en què apareixen marcats els llocs més emblemàtics i imatges antigues. En aquest relat d'un paisatge canviant, hi són molt presents els efectes dels incendis del 1998 a la Catalunya Central i, per això, el projecte també mostra la regeneració ecològica i social que es produeix després d'una devastació.

memoriaipaisatge.cat

L'ARADA[®]
CREATIVITAT
SOCIAL

L'ARADA, creativitat social

Talamanca, 8
08241
Manresa

www.larada.net

info@larada.net
672 491 223
938 729 709

Facebook

facebook.com/larada.creativitatsocial

Twitter

[@laradacoop](https://twitter.com/laradacoop)